

PEMPAL

PRICE O USPJEHU

Armenija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Gruzija, Moldova, Kazahstan, Kirgiska Republika, Turska, i Uzbekistan

Učinkovito korištenje jedinstvenog računa riznice i neangažiranih gotovinskih salda

Kontekst

Jedinstveni račun riznice (JRR) pomaže u konsolidiranju vladinih gotovinskih sredstava. Bez obzira na to što se modeli JRR-a razlikuju među zemljama, konsolidacija gotovinskih sredstava opće države donosi važne koristi, među ostalim pristup većem rasponu alata za ulaganja i zaduživanje, kraća razdoblja poravnjenja i namire, veću sposobnost upravljanja gotovinskim sredstvima u javnom interesu. Učinak konsolidacije gotovinskih sredstava ovisi i o instrumentima za upravljanje gotovinskim sredstvima koje nacionalne riznice upotrebljavaju kako bi pokrile privremene razlike između priljeva i odljeva te efikasno upotrebljavale neangažirana i privremeno dostupna gotovinska salda za ostvarivanje dodatnih prihoda.

Utjecaj PEMPAL-a

Proširenje obuhvata JRR-a i razvoj instrumenata za upravljanje gotovinskim sredstvima u središtu su

aktivnosti Tematske skupine PEMPAL-ove Zajednice prakse za risnicu (TCOP) za upravljanje gotovinom i projekcije gotovinskih tokova od 2016. Rasprave na osobnim i virtualnim sastancima te tematske ankete pružile su korisne uvide zemljama članicama koji su pomogli u osmišljavanju učinkovitih TSA modela i poboljšanju pokrivenosti te implementaciji aktivnog upravljanja gotovinom. U okviru učenja uz međusobnu podršku TCOP je izradio dva proizvoda znanja: *Jedinstveni račun riznice i upravljanje gotovinskim sredstvima u vladama zemalja članica PEMPAL-a* (2021.) i *Optimalan obuhvat jedinstvenog računa riznice* (2024.).

Ankete za članove TCOP-a pokazale su koliko je velik utjecaj PEMPAL-a na poboljšanje dizajna i obuhvata JRR. Nakon diskusija o dizajnu i obuhvatu JRR-a na skupovima PEMPAL-a **jedanaest** je zemalja proširilo obuhvat svojeg JRR-a ili ga nadogradilo. U devet zemalja (**Armenija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Gruzija, Moldova, Kazahstan, Kirgiska Republika, Turska, i Uzbekistan**) te se reforme mogu izravno pripisati znanju stečenog od kolega zahvaljujući radu PEMPAL-a.

Najimpresivniji slučaj proširenja JRR-a u posljednje vrijeme zabilježen je u **Turskoj (Slika)**. Od 2018. 277 dodatnih institucija obuhvaćeno je JRR-om. Takva konsolidacija gotovinskih sredstava dovela je do peterostrukog smanjenja transakcijskih troškova (od 0,05 % ukupnih rashoda 2018. do 0,01 % ukupnih rashoda 2024.). Oko 70 % proširenog JRR-a upotrebljava se kao gotovinska rezerva koja omogućuje zemlji da smanji troškove kratkoročnog zaduživanja. Nadalje, privremeno ulaganje viška gotovinskih sredstava omogućuje Ministarstvu riznice i financija Turske da osigura dodatne prihode od ulaganja javnih sredstava. Takvi prihodi od kamata 2024. iznosili su oko 2,1 milijardu USD. Konsolidacija gotovinskih sredstava je omogućila Ministarstvu riznice i financija Turske da ulaže javna sredstva po kamatnim stopama sličnima tržišnim.

Riznica **Gruzije** je od 2017. provela više od 500 aukcija za polaganje viška gotovinskih sredstava na JRR-u u poslovne banke putem platforme Bloomberg. Kako bi se što više smanjili rizici riznice, 99 % depozita uključivalo je kolateral. Kamate ostvarene od privremenog ulaganja viška gotovinskih sredstava pokazale su se važnim izvorom prihoda. Prihodi od kamata 2023. iznosili su **0,72 %** državnog proračuna.

Uzbekistan je također uveo aukcije za polaganje neangažiranog viška gotovinskih sredstava na JRR-u u poslovne banke. Konsolidacija gotovinskih sredstava i upotreba konkurentnih instrumenata za

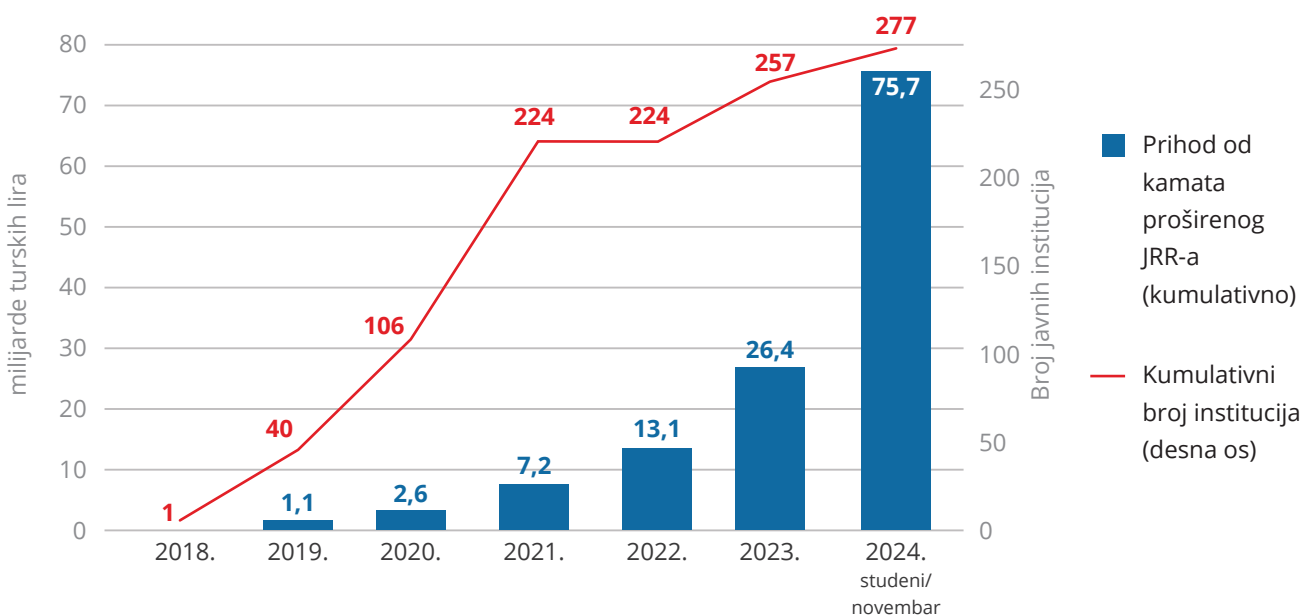
ulaganje privremeno dostupnih sredstava pomogli su Povjerenstvu za službu riznice da pristupi višim kamatnim stopama na svoja ulaganja u odnosu na od službene kamatne stope. Dodatni prihodi od kratkoročnog ulaganja viška gotovinskih sredstava ukupno su iznosili 139 milijuna USD. O poboljšanjima u području upravljanja gotovinskim sredstvima izvješćuju i **Kazahstan i Kirgiska Republika**.

Sljedeći koraci

Nekoliko zemalja PEMPAL-a provodi ili razmatra daljnje reforme upravljanja gotovinom. **Gruzija i Srbija** trenutno proširuju obuhvat svojih riznica. **Bosna i Hercegovina, Mađarska, Sjeverna Makedonija i Hrvatska** razmišljaju o dodatnom proširenju JRR-a. **Albanija, Azerbajdžan, Kazahstan, Srbija, Uzbekistan i Tadžikistan** trenutno razmatraju uvođenje/nadogradnju gotovinske rezerve, povećanje broja instrumenata za aktivno upravljanje gotovinskim sredstvima i povećanje kvalitete izrade projekcija gotovinskih tokova.

Jačanje praksi upravljanja gotovinskim sredstvima i izrade projekcija gotovinskih tokova te iskorištavanje potencijala novih tehnologija, posebno umjetne inteligencije, u povećanju kvalitete izrade projekcija gotovinskih tokova općenito će biti relevantno i u planovima TCOP-a PEMPAL-a za razdoblje 2026. – 2030.

Slika. Povećanje prihoda od kamata u okviru JRR-a kao rezultat njegova proširenja



Izvor: prezentacija g. Cana, Ministarstvo riznice i financija Turske, tijekom videokonferencije TCOP-a održane 11. prosinca/decembra 2024.



TAJNIŠTVO PEMPAL-a

Zajednica prakse za proračun (BCOP)

E: BCOP@pempal.org

Zajednica prakse za unutarnju reviziju (IACOP)

E: IACOP@pempal.org

Zajednica prakse za riznicu (TCOP)

E: TCOP@pempal.org

www.pempal.org

© Tajništvo PEMPAL-a

Ovaj je dokument proizvod Tajništva PEMPAL-a.

Prava i dopuštenja:

Materijal u ovom dokumentu podliježe autorskim pravima. Budući da PEMPAL potiče širenje svojeg znanja, ovaj se dokument smije umnožavati, u cijelosti ili djelomično, u nekomercijalne svrhe samo uz potpuno navođenje ovog dokumenta kao izvora navoda.

Sva se pitanja upućuju Tajništvu PEMPAL-a.